

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatoriului [Lă-
vésutoxa], Nr. 8.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre annu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inseriuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisav
20 cr. de linia.
Upu esemplarin costa 10 cr.

Reflessiuni

la articulu „Ce e de facutu“ allu Dlui Iosifu Hossu,
consil. supr. la curtea de comptabilitate.

— — — Quanam ista jocandi
Saevitia?

Câte le insira D. I. H., că totu atâte essem-
ple, spre a dovedi că ne tavalimu in celle optu
fericiri — politice, si că de mai sunt si altele,
cari ni lipsescu, apoi tote ni se voru da, numai
că ne lipimu cu trupu cu sufletu de dualismu, asié
e. „demanda §. 38. allu legii de instruct.
că fia care locuitoriu allu tierrei se se educe in
in limb'a s'a“ apoi că „totu prin aceea-si
lege necultur'a e nemicita“ — „elotismulu politicu
desfiintiatu“ prin censulu de 8 fl. — apoi „au nu
este permisu fia carui romanu a suplicá in limb'a
s'a“ si in fine „patulu cellu de spini“ (dora de me-
tasa?) pentru functionarii cari n'ar vré se respecte-
die legea“ vai de ei! dice D. I. H. — §. 8.
este furia care i pedepsescu aspru, luandu-li voi'a
d'a mai face de doue ori — ci de diece ori —
peccatulu ce l'a facutu, ect. acestea sunt celle mai
sarbede glume d'in tote câte au facutu D. I. H.
in articulu s'eu; sunt glume crude, cari me in-
demnara a pune in fruntea riflessiuniloru melle
stereotip'a sentintia latinesca, ce figuredia la
essordiu.

Mai nimeritu essemplu pentru passivitatea
romaniloru Transsilv. nu potea se aduca D. I. H.
decátu resistintia passiva a magiariloru si
reimprospetarea conditiuniloru pactului d'in 1866/7.
„Asié ar' fi acést'a si cu romanii,“ dice D. I.
H., daca aru passí pre terrenulu activitatii si
„lica ar' aperá d'in inima sistemulu dualisticu.“ Ast'a
pune coron'a la tote glumele Dlui I. H. Aici
culminedia logic'a in tota puterea ei. Mai că ni
vine a crede, că imperatulu insu-si a impusu cu
de a sil'a magiariloru dualismulu!

„Ci passivitatea dv. este cá prin ea se ve
mantuiti d'a lucrá,“ ni imputa mai incolo D. I. H.
— Ei, ei Dle! aici te-si scapatu pucintellu cu
vorb'a. Greu lucru este, Dle, passivitatea nostra! Cre-
de-mi, că este lucru multu mai greu, decâtu acti-
vitatea activistiloru preste totu, si in parte este
lucru cu multu! multu mai greu, neasemenatu
mai greu, decâtu activitatea DTalle si a capu-
lui — pana acum neveditu — allu activistiloru
d'in Transsilvania.

D. I. H. spunendu că a fostu la Mercuri-a
(scimu că au fostu) improsca pre passivisti cu ba-
tajoare pentru neactivitatea loru si afirma unu
paradossu, că neincrederea magiariloru seau a sta-
paniloru facia cu romanii, este mai mare de atun-
ci incoce decum fusese mai nainte. Inconvenien-
tulu iusultelor potea se remana la o parte. Res-
pica miser... Eu inca asiú fi doritu că comite-
tulu numitu la Mercuri-a se nu se fi desfiintiatu
andata dupa ucasulu dlui Peci voda, ci se fi
armatu a-si continuá activitatea, chiaru cu peri-
cululu libertatii personali, că ci prin acést'a nemul-
tumiarea Rloru devenia mai evidente si nedrepta-
tea, persecutiunile stapaniloru mai aspru judecate
de opiniunea publica, nu numai a strainiloru, ci
chiaru si a majoritatii locuitoriloru tierrei. Minte
cea sanetosa, mintea universale a unui poporu in-
clina, de si cu incetulu, dar' inclina pururea spre
direptate si o recunoscce, de si nu totu de a un'a
are bunulu sentiu d'a o si marturial. Essemplu
stralucitu ni dedita d'scussiunile a supr'a legii
elect. in ultimele septemane ale sessiunii inchiate.

Mai stralucitu decâtu tote fü inse acellu pasu
d'in cuventarea presiedintelui Camerei (D. Siom-
niciu) ce se referesce la cestiunea de natiunalitate.
E bine, cui se pote atribui acestu resultatu? Lassu
ce se judece D. I. H. Ore activitatii activistiloru,
cari abie incepu a se desgogosiá? seau activitatii
passivistiloru, cari, — de si D. I. H. nega, —
au lucratu mereu si lucra? Eu cutediú a afirmá
că este resultatulu reclamatiuniloru facute de de-
putatii romani in camera, cu tote occasiunile
candu acellea aveau locu, si este resultatulu nea-
cetatei staruintie a pressei natiionali-oppositiunali.

cu tote că D. I. H. si-bate jocu de pressa si de cei
„ce au scriu vre-o căti-va articli anonimi, vate-
matori pentru activisti.“ Bieti diurnalisti! „rolulu
vostru, — dice Dr. Lefebre, — nu este stimatu
d'in departare, inse d'in apropiare, nu sciu pentru
ce, totu insulu vre se ve pipaiesca. Diurnalisti
sunt de aceea-si familia cu comediantii; lumea i
despretiuesce si totu una-data i pismuesce.
Acesti cigani au spritu; cei ce se freca de
d'insii, miroasa mai pucinu a burgeoisia. Ne-
ci o domna frumoasa, carea se nu se tiena feri-
cita d'a se apropiá de coquette renumite, neci unu
omu de statu, care, intr'o ora data, se nu lingu-
siesca pre folliculari, de nu cum-va cu modestia
se inroledia chiaru intre scrietorii de diurnale.“
Insu-si D. I. H. s'au inrolatu mai adese ori, firesce,
unu omu cá Dsa are a da atâte invetiature acestei
masse ignorante si stupide ce se numesce: pu-
blicu! Numai sentimentulu demnitatii salle va fi
impedecandu singuru, pre D. I. H. d'a nu
cede acestei nebunie, altmintrea, dieu, s'ar face
diurnalistu spre a poté, in draga voia, a propo-
veduf romaniloru cuventulu (evangeliiului) activi-
tatii si a dascalí pre revolutiunarii passivisti. Ade-
verulu pururea este revolutiunariu, si noi prefe-
rimu a predicá cuventulu evangeliului revoluti-
nariu, adeca allu adeverulu, carele este: si
„interessulu vitale“ allu natiunii romane si „onorea
natiunale“ a romaniloru; acestu adeveru este mar-
fa nostra, care o cumpera publiculu. — De ar' fi
primitu, seau de ar' primi — quod Dii avertant!
— romanii dualismulu, si ar' primi firesce conse-
cintiele lui, cine ar' mai ascultá atunci, nu pre-
tensiunile, ci prea umilitele, canesce suppussele
nostre rogri? Nimene! — pentru cuventulu că
„Nemo auditur perire volens.“ Astfelu si nu alt-
mintrea intell'egu eu frasea de repetite ori citata
de D. I. H. „Vigilantibus jura!“ si neci decâtu a
linge man'a cellui ce te lovesce, acést'a este vir-
tutea canelui. (Obedientia (suppunerea) passiva, noi
passivistii nu o cunoscemu decâtu numai facia cu
Ddieu si cu legile naturei, neci nu o propove-
duimu, ci eterna resistintia in contra nedireptatii,
in contra asupririloru, in contra minciunei con-
stitutiunali, inse resistintia ce predicamu este
resistintia legale prin puterea adeverulu, éra nu
fortia brutale, de care se servescu numai cei ce
nu au dreptu si cari sustienu neadeveruri, min-
ciune, chiaru si constitutiunali, inveseute in forma
de legalitate. — Cátu pentru neincrederea mai mare,
de candu cu passivitatea, trebue se observu, că daca
stapanii nu au incredere in noi, apoi dieu neci noi
nu avemu in ei, si nu avemu cu totu dreptulu, nu
de eri d'a lalta eri nu avemu, ci de aproape de
un'a miie de anni, dar' mai alesu de patru secle
in coce. Noi romanii suntemu „Stanu patitulu“
si avemu istoria sufferintiloru nostre, care nu ne
lassa, chiaru si candu am vré, ca se avemu incre-
dere, pana atunci, pana candu sementia increde-
rei nu se va plantá in inimile nostre prin insi-si
cei ce au smulsu-o d'in radecina. Daca stapani
d'illei n'au incredere in noi, apoi caus'a cea adeve-
rata a neincrederi loru este, că i mustra, i rode,
i torture dia consciintia nedireptatii ce ni-a facutu
ei in trecut si continua a ni face in presentu.
Acést'a nu-i lassa pre ei a avé incredere in noi,
dar' n'a passivitatea celloru ce in cursu de aproape
una mie de anii nu li-au datu neci una cauza de
neincredere.

(Va urmá.)

Conferinti'a advocatiloru romani.

(Fine.)*

Dupa ce se va formá biroulu presidiale ad hoc, mai
inainte de tote va fi a se luá in desbatere idee a si
necesitatea unei Reuniuni generali
sistematische pentru advocatii romani
d'in imperiulu Ostrungariei.

Spre ce scopu va fi se se esmita d'in sinulu celoru

* Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

ce s'au prezentatu una comisiune pentru elaborarea unui
projectu de statute, pre basea caroru-a apoi — dupa apro-
barea loru — d'fs'a Reuniune va se se constitue.

Unu comitetu centrale interimale se va ingrigi despre
aprobarea statuteloru si despre convocarea constituantei.

Se nasce acum intrebarea: ce scopu se aiba
a cea Reuniune?

Urmatoriele:

In generalu: formarea unei asociatiuni soli-
dare pentru reprezentarea prosperarea si propagarea inte-
resuloru comunu alu advocatiloru romani, cá atari, d'in mo-
narci'a Ostrungariei, proceum d'in privintia publica natiu-
nale, asié si d'in cea particularia, va se dica a profes-
siunei.

Éra in specialu:

1. a aduná date statistice despre numerulu actuale
alu advocatiloru diplomati d'in intrég'a monarcia, precum
alu aceloru-a ce facu pracesa, séu sunt de presinte fara
aghentie, asié si aceloru-a, cari sunt aplicati cá functionari
publici, fia pre la judecie, fia pre la municipalitati, — cá
estu-modu se damu doveda antagonistiloru nostri negru pre
albu, cá poporulu romanu de aici inca are unu numeru
considerabile de intielegintia;

2. a aduná date statistice dela diplom'a imperatésca
incoce d'ia anu in anu despre numerulu proceselor intentate
romanesce, parte cá materia de studiu pentru istoria
nostra politica-natiunale dela 1848. incoea, — parte pentru a
demonstrá in modu pregnante, cátu de nedrepta si neecuita-
bile este proportiunea judiloru de romanu facia de numerulu
proceselor ce s'au pusu si se punu in curgere in romanes-
ce; in legatura strinsa cu acést'a apoi:

3. a cascigá date positive d'in anu in anu despre
numerulu deciseloru si alu sentintieloru ca s'au scos
alta limba, si an'a se romanica, si an'a se magiara, in
in batulu diplomei imperatésce, in man'a rescripteloru
tate de fost'a Cancelaria aulica si de fostulu r. Consiliu lo-
cutienetoriu pentru Ungaria, in ciud'a legii de natiu-
nalitate si in contra legii despre procedur'a potestati judi-
loru. Cu datele aceste la mana apoi se potemu pretinde cu
dreptu cuventu strict'a executare a legiloru vigorose.

4. A legá la anima fia-carui advocatu romanu, cá
se duca procesele poporului romanu
numa si numa in romanesce, precum la ju-
decatoriele de prim'a instantia, asié si la cele de apelu. Estu-
modu procedendu cá advocati romani vomu implini cea
mai frumoasa detoria a nostra cátra natiune, si vomu strim-
tori pre maritulu guvern in cornu de capra, de unde nu
va scapá altu feliu, fara numai dandu-ni judi romani de
ajunsu. O asemene procedur'a este trebuintiosa si d'in mai
multe puncte de vedere. Angustimea coloneloru acestui diu-
rii inse nu-mi permite a le poté asta data desfasurá pre
tote. Voiu amintí dara numai doue mominte. Unulu este cá
in urmarea repetiteloru reclame denumindu-se mai multi
judi de romanu, si a nume in drepta proportiune cu nume-
rulu poporului, acei-a la ascultári si la benevolisári voru
intielege perfectu limb'a partiloru, — éra altulu este, cá
procesele in venitoriu nu se voru mai superá de multe ori
in traduceri numai mistificate, ci in originale. Ceea ce pre
tota intemplanca va fi unu avantaju ore-care insemnata atá-
tu pentru noi, cátu si chiaru pentru administratiunea jus-
titiei. Dara cátra acést'a avemu necesitate de o limba stato-
rita. Dreptu-ce

5. prin o comisiune vomu avé a stabili termi-
a i iuridici avendu in vedere unificarea loru possibile
cu cei adoptati degiá in Roman'a libera. Că-ci, vedeti eu
vi-o spunu dreptu: asiú dori o data se scapamu de
barbarismii reu tradusi si reu intielesi, precum intre multe
alte éca unu esemplu: „semmiségi panasz“ tradusu la
mai toti avocatii romani d'in buca in buca, si a nume la
anulu „gravamine de nulitate,“ la altulu „gravamenu de
nulificare,“ la alu treilea „recursu pentru nemicire,“ la alu
patrulea „plansore de nulitate,“ la alu cincilea plane „ja-
ba de nemic'a,“ si asié mai departe.

6. A staruf d'in tote poterile cá la universitatea
d'in Clusiu se se infintieze catedre paritetice si pentru lim-
b'a romana.

7) A luá in desbatere si discussiune diferite cestiuni
de dreptu.

8) A apelá la onorea fia-carui advocatu romanu a fi
cátu mai conscientiosu in ducerea causeroru sie-si incredin-
tiate; cá-ci numai asié potemu atrage partile cele multe
romane, cari parte la comanda, parte in nepriceperea loru,

